נערה מהו שתעשה שליח לקבל גיטה מיד בעלה כיד אביה דמיא או כחצר אביה דמיא כיד אביה דמיא מה אביה משוי שליח אף היא נמי [ז]משוי שליח או דילמא כחצר אביה דמיא ועד דמטיא גיטא לידה לא מיגרשה ומי מספקא ליה לרבא הא [ג]והאמר רבא [א]כתב גט ונתנו ביד עבדה ישן ומשמרתו ה"ז גט ניעור אינו גט ניעור אמאי אינו גט דהויא לה חצר משתמרת שלא לדעתה ואי ס"ד כחצר אביה דמיא כי מטא גיטה לידה נמי לא תיגרש דהויא לה חצר המשתמרת שלא לדעת אביה אלא לעולם פשיטא ליה דכי יד אביה דמיא והכי קמיבעיא ליה מי אלימא כיד אביה לשויה איהי שליח או לא א"ל [ב]אין[ג] עושה שליח איתיביה [ד]קטנה שאמרה התקבל לי גיטי אינו גט עד שיגיע גט לידה הא נערה ה"ז גט הכא במאי עסקינן בשאין לה אב הא מדקתני סיפא [ה]אם אמר (א) אביה צא וקבל גט לבתי אם רצה בעל לחזור בו לא יחזור מכלל דרישא בדיש לה אב עסקינן חסורי מיחסרא והכי קתני קטנה שאמרה התקבל לי גיטי אינו גט עד שיגיע גט לידה הא נערה ה"ז גט במה דברים אמורים כשאין לה אב אבל יש לה אב ואמר אביה צא וקבל לבתי גיטה ורוצה בעל לחזור לא יחזור: איתמר קטנה שנתקדשה שלא לדעת אביה אמר שמואל צריכה גט וצריכה מיאון אמר קרנא דברים בגו אם גט למה מיאון אם מיאון למה גט אמרו ליה הא מר עוקבא ובי ריניה בכפרי אפכוה שדרוה לקמיה דרב אמר להו האלהים צריכה גט וצריכה מיאון [ה]וחס ליה לזרעיה דאבא בר אבא דנימא הכי וטעמא מאי אמר רב אחא בריה דרב איקא צריכה גט שמא נתרצה האב [ו]בקידושין צריכה מיאון שמא לא נתרצה האב בקידושין ויאמרו אין קידושין תופסין באחותה אמר ר"נ והוא ששדכו עולא אמר [ח]אפילו מיאון אינה צריכה [א]אע"ג דשידכו מאן דמתני הא לא מתני הא איכא דאמרי אמר עולא קטנה שנתקדשה שלא לדעת אביה אפילו מיאון אינה צריכה מתיב רב כהנא [ז]וכולן אם מתו או מיאנו או נתגרשו או שנמצאו איילונית צרותיהן מותרות דקדשה מאן אילימא דקדשה אביה במיאון סגי לה גט מעליא בעיא אלא לאו דקדשה איהי נפשה וקתני דבעיא מיאון הוא מותיב לה והוא מפרק לה כגון שנעשה לה מעשה יתומה בחיי האב מתיב רב המנונא [ח]אין מוכרה לקרובים משום ר' [ט]אלעזר אמרו מוכרה לקרובים

ושוין

נערה. לרבנן דאמרי מקבלת את גיטה מהו שתעשה אחר שליח לקבל את גיטה בחיי אביה: **כיד אביה כו'.** הא דאמרי רבנן דהיא עצמה מקבלת[י] מאי סבירא להו ליד אביה מדמו לה או לחצר אביה מדמו לה: **ומי מספקא ליה לרבא.** שיהא על אדם בן דעת תורת חצר כשהוא ניעור: **ישן והיא משמרתו הרי זה גט.** דהויא לה חצר המשתמרת לדעתה על ידה: **ניעור אינו גט.** דהויא חצר המשתמרת לדעת העבד עצמו ואינו דומה לחצר גמורה דלי אתרבאי חצירה משום דסתם חצר משתמרת על פי הבעלים שגדרה סביב ופותח ונועל: **אינו גט עד שיגיע גט לידה.** דאין שליחות לקטן[כ] הילכך המביאו לה יהא שלוחו של בעל להוליכה ויתננו לה: **אם אמר לו אביה.** של קטנה: **אם רצה הבעל לחזור כו.** משנמסרו לו: **לא יחזור.** דשליח לקבלה הויא הוא ומשבא גט לידו נתגרשה ואפילו נשרף הגט מיד: **במה דברים אמורים.** דקטנה לא שייך בה שליחות כשאין לה אב אבל יש לה אב ואמר ליה אביה כו' כלומר אבל יש לה אב שייך בה שליחות ע"פ אביה אפי' נערה שאם אמר לו אביה בין של קטנה בין של נערה התקבל לבתי כו'. ומהשתא לא מקשי דיוקא דרישא דהא בשאין לה אב קאי: **קטנה שנתקדשה שלא לדעת אביה.** לא אמר לה אביה לקבלם ולא ידע ובקטנה הכל מודים שאין קידושיה קידושין שלא לדעתו: **צריכה גט וצריכה מיאון.** כדאמר טעמא לקמיה: **אמר קרנא דברים בגו.** כך אמר קרנא יש דברים בתוך דבר זה כלומר יש תשובה ותימה בדברי שמואל: **אמרו ליה.** בני בית המדרש לקרנא: **הא מר עוקבא וכית דינו בכפרי.** שם מקום סמוך לנו אם נהרדעא ששמואל שם רחוק ממנו כא ונשאל למר עוקבא והוא היה אב ב"ד בימי שמואל כדאמר במו"ק (דף טז:): **אפכוה ושדרוה לקמיה דרב.** בשם קרנא צריכה גט ומיאון ובשם שמואל דברים בגו ושדרוה לקמיה דרב לידע אם יודה לדברי שמואל שהיה חלוק על הדבר ומשום דרב אוהבו של שמואל היה אפכוה אולי יודה לדברי קרנא שאמרו בשם שמואל: **אבא בר אבא.** אבוה דשמואל הוה: **וצריכה מיאון שמא לא נתרצה האב בקידושיה ויאמרו כו'.** הרואה שהצרכנוה גט סבור שנתרצה האב בקידושיה והוה ליה גרושתו מעליא ושוב אין קידושין תופסין לו באחותה שאחות גרושתו בכלת דכתיב (ויקרא יח) בחייה כל שבחייה[ל] ואי קדיש אחותה אתי לאפוקה בלא [מ]גט: **והוא שידכו.** הא דאמר צריכה גט כששידך [נ]בה לאביה קודם קידושין דאיכא לספוקי שמא נתרצה כששמע והוו להו קידושין למפרע: **אפי' מיאון אינה צריכה.** שאין מעשה קטנה כלום בחיי אביה: ומתמה גמרא **אפילו שידכו.** אמר עולא דאף מיאון אינה צריכה: ומשני **דמתני הא לא מתני הא.** מאן דמתני פלוגתא דעולא אדשמואל לא מתני אדשמואל האי פירושא דפריש בה ר"נ והוא שידכו: **איכא דאמרי אמר עולא.** מילתא באפיה נפשיה הוא מתני לה ולא אדרב ושמואל וסתמא קאמר ליה ולא שנא שידכו ולא שנא לא שידכו: **וכולן.** ט"ו עריות ששנינו ביבמות שפוטרות צרותיהן וצרות צרותיהן מן החליצה ומן היבום ויליף לה מקרא שהערוה הנופלת ליבום לפני קרוב שהיא עליו בכרת פטורה ופוטרת צרתה וכולן העריות אם מתו קודם שמת הבעל או מיאנו בבעל או נתגרשו [ס](קודם מיאון) [ע]דכשמתה ונפלה הצרה לפני היבם לא צרת ערוה היתה ולא פטרה ערוה צרותיה ומותרות ליבם וקתני בתו באותן ט"ו וקאמר דאם מיאנה בחיי אחי אביה שהוא בעלה ומת לאחר מיאון צרתה מתייבמת לאביה אלמא יש לנו בתו ממאנת בחיי אביה והיכי דמי: **אי דקדשה אביה לאחיו במיאון סגי לה.** בתמיה והלא זיכתה תורה לאב בקידושי בתו: **דקדשה איהי נפשה.** שלא לדעת אביה: **מעשה יתומה בחיי האב.** כגון שהשיאה אביה לאחר ונתארמלה או נתגרשה בקטנותה שהרי היא בחיי אביה כיתומה דכיון שהשיאה אין לאביה רשות בה ואחרי כן קדשה היא את עצמה לאחי אביה דהני קידושין כעו מיאון שלא היה לה להמתין את דעת אביה ובמיאון סגי להו דאין מעשה קטנה כלום אלא מדרבנן דתקון נישואין לקטנה שאין לה אב שלא ינהגו בה מנהג הפקר[פ]: **אין מוכרה.** לבתו לקרובים שאין להם קידושין בה דבעינן ראויה לייעוד: **מוכרה לקרובים.** כדילפינן בפ"ק (לעיל דף יט:) כמו לאמה[צ] פעמים שאינה נמכרת אלא לאמהות:

ושוין

קטנה שנתקדשה שלא לדעת אביה. ונראה דה"ה בנערה איכא חידוש לר"ל אליבא דר' יהודה ולר' יוחנן אליבא דכ"ע[א] והא דנקיט קטנה משום דבנערה לא שייך למימר צריכה מיאון דאין מיאון בנערה כדאמר (נדה ד' נב.) עד מתי הבת ממאנת עד שתביא ב' שערות[ב]:

מאן דתני הא. פי' בקונטרס מאן דמתני פלוגתא דעולא אדשמואל לא מתני אדשמואל האי פי' דפריש בה ר"נ והוא שידכו אלא סבר דאמר שמואל בלא שידכו ומש"ה פליג עלייהו: (ב) איכא דאמרי אמר עולא אפי' מיאון אינה צריכה פירש בקונטרס ואפי' שידכו' וזה דחקו לפרש כן דאי בלא שידכו דוקא מאי איכא בין איכא דאמרי ללישנא קמא וקשה דאין זו סברא לומר שתהא מחלוקה כל כך דהא לעיל פריך גמרא אע"ג דשידכו אלמא סבירא לגמרא שהדבר פשוט הוא דבשידכו צריך מיאון והכא ללישנא דאיכא דאמרי אמרי' דלא צריך לכך נראה (ג) לפרש דלעולא לא איירי אלא דוקא בלא שידכו ויש חילוק בין איכא דאמרי ללישנא קמא דלישנא קמא פליג אדרב ושמואל כדפירש בקונטרס דמאן דמתני פלוגתא דעולא אדרב ושמואל כו' [ג]ולכך איכא דאמרי דכ"ע סבירא דלא פליג אדשמואל ומילתא באפי נפשיה איתמר בלא שידכו ומר אמר חדא ומר אמר חדא ולא פליגי: **אלא** דקידשה נפשה וקתני דבעיא מיאון. ותיובתא [ד]דעולא דאמר אפילו מיאון אינה צריכה וא"ת לשמואל מי ניחא והא איהו דאמר דבעיא גט בהדי מיאון והכא קאמר או מיאנו דמשמע דלא בעיא גט וי"ל בשלמא לשמואל לא ק"ל מידי דאיכא למימר דלעיל איירי בשידך והכא איירי בדלא שידך ולהכי לא מצריך אלא מיאון אלא לעולא קשה דאי איירי בשידך גט ומיאון בעי לפי' ר"י ללישנא דאיכא דאמרי ולפי' הקונטרס אפי' מיאון לא צריך ואי איירי בדלא שידך אפי' מיאון לא צריך בין לפירוש הקונטרס בין לפי' ר"י:

אלא

עין משפט נר מצוה

נ א מיי' פ"ה מהל' גירושין הלי"ו סמג עשין נ טוש"ע אה"ע סי' קלט סעי' יז:

נא ב מיי' שם פ"ב הלי"ח סמג שם טוש"ע אה"ע סי' קמא סעי' נ:

נב ג מיי' פ"ו מהל' גירושין הל"ט סמג שם טוש"ע שם סעי' נ:

נג ד מיי' פי"ב שם הלי"ח סמג וטוש"ע שם:

נד ה ו מיי' פ"ג מהל' אישות הלי"ג סמג עשין מח טוש"ע אה"ע סי' לז סעי' יא:

נה ז מיי' פ"ו מהל' יבום הל' כא סמג עשין נא טוש"ע אה"ע סי' קעג סעי' ז:

◆

מוסף רש"י

ישן ומשמרתו הרי זה גט. דהוי חצירה המשתמרת לדעתה הואיל והוא ישן אינו משתמר אלא על ידה. ניעור אינו גט, שהעבד משמר את עצמו ואת מה שבידו והויא לה חצירה המשתמרת שלא לדעתה (גיטין עז:). **דברים בגו.** יש כאן דברים מוסתרים בדבר זה וצריך לתת לב (כתובות קיא.). **האלהים.** בשבועה (ב"מ סו.). **אבא בר אבא.** אבוה דשמואל הוה ותפקיד גדול היה (חולין קיא.). **או שנמצאו אילונית.** שמקחו מקח טעות ולא הויא אשת אחיו וכשמת אחיו הרי היא כמו שאינו אשתו ומתייבמת צרתה (יבמות ב:). **אין מוכרה.** לבתו, **לקרובים.** שהיא אסורה עליהם לייעד דבעינן אשר לו יעדה (לעיל יח.). **מוכרה לקרובים.** אף על גב שאין כאן יעוד שאין קדושין תופסין בה (לעיל כ.). ולא בעינן יעוד וסיכא דאיתיה אמר קרא לתפים (לעיל יח:).

◆

מוסף תוספות

א. דבנערה נמי איכא לספוקי שמא נתרצה או שמא לא נתרצה ולמ"ד לקמן אפי' מיאון אינה צריכה הוא הדין בנערה. תוס' הרא"ש. ב. ואם היתה נערה יוצאה בגט לחוד דלא שייך לתקן בה מיאון וכן מצינו בכ"מ גט בגדולה מדרבנן ולא חששו שמא יאמרו אין קדושין תופסים באחותה, ובקטנה דשייך בה מיאון תקנו שתמאן, ושמא בנערה צריכה הכרזה שלא היו קדושין דאוריתא. תוס' הרא"ש. [ועי' רמב"ן תוס' רי"ד ומהרש"א] ג. נראה לי דבהא פליגי דרב ושמואל סברי כיון דשידכו יש לחוש שמא נתרצה האב כששמע אמרינן הוכור הדבר דבשעת הקדושין נמי כאילו נתרצה האב בפירוש דמי והוו קידושין למפרע וכן פי' המורה והוו להו קדושין למפרע ועולא סבר אע"פ שנתרצה אביה עכשיו כששמע מה מועיל זה הרצון כיון שבשעת קבלת הקדושין לא ידע ולא היה רצונו שם וכו' אפי' מיאון אינה צריכה. תוס' רי"ד.

מסורת הש"ס

א) [כפו"ר: מסר', ונלע"ל מסוית], ב) גיטין עח, ג) [נ"ל אינה. יעב"ץ], ד) גיטין סה, ה) [חולין קיא:], ו) [וכמ"י: בקידושיה, וכן בסמוך], ז) יבמות ב:, ח) לעיל יח: כ., ט) [נ"ל אליעזר], י) [גרס' שבר"ף עטף: גיטה], כ) [ב"מ עא סוע"ב], ל) [יבמות ח ע"ב], מ) [גרס' שבר"ף טעף: ולכך הצריכה מיאון דאו רואים שמספק הצריכה גט], נ) [גרס' שבר"ף: כששידך אותה אביה לזה קודם שקיבלה קידושיה דאיכא וכו'], ס) רש"ל מ"ז, ע) [נ"ל דכשמתה ונפלה וכו' היתה לא פטרה וכו'. רש"ש, ועי' רש"ל], פ) [יבמות קיב סוע"ב], צ) [שמות כא, ז], ק) [כפו"ר: ולהך. וכלי"ל], ר) [עיין מהרש"א], ש) [נ"ל ומש"ה תני הכא].

◆

הגהות הב"ח

(א) גמ' סיפא אם אמר לו אביה: (ב) תוס' ד"ה מאן הד"א עם ד"ה איכא וכו': (ג) בא"ד לכך נראה לר"י לפרש:

◆

תום' ר"י הזקן

נערה. שיש לה אב. לרבנן קא בעי דאמרי בין היא בין אביה מקבלין גיטה. איתיביה קטנה וכו' עד שיגיע גט לידה. בתורת שליחות הבעל, וקסבר האי מקשה דמיירי בשיש לה אב ואפילו בקטנה סברי רבנן דבין היא בין אביה מקבלין גיטה, והאי דקא מפלגי בנערה להודיעך כחו דר' יהודה דאפילו בנערה אביה ולא היא. בשאין לה אב. דקטנה שיש לה אב דברי הכל אביה ולא היא, והיינו דקא מפלגי בנערה ולא קטנה, ומשום הכי שהכא טעמא דקטנה שאינה ראויה לעשות שליח הא נערה הו"ז גט דבת שליחות היא דנערה היא ואין לה אב. **לא יחזור.** דמגורשת היא חכף שהגיע הגט ביד השליח. כפרי. שם מקום והיה קרוב להם ונהרדעא שהוא מקום שמואל היה רחוק מהם. אפכוה. ששמואל אמר דברים בגו וקרנא אמר צריכה גט ומיאון, מפני שרב אוהב שמואל אולי יודה לדברי קרנא שאמרו [בשם שמואל. שמא] נתרצה. והוו קדושין. אין קדושין תופסין. אם חזר וקדש זה האיש אחותה יאמרו שאינן קדושין כלל שהרי אחותה גירש בגט ונמצא שהיא אחות אשתו, משום הכי צריכה למאן להודיע שהקדושין אינן קדושין בודאי ואם יקדש אחותה אינו רשאי לקיימה אלא מוציאה בגט דספק הוא אם אחותה היתה אשתו אם לאו. **דשידך.** דבר עם האב כבר מענין הזיווג ונתרצה, משום הכי חיישינן כשקדש אחר וזמן מרובה שמא נתרצה עתה דהא נתרצה כבר, ואפילו שדבר. דלא חיישינן שמא נתרצה. ואפילו קדשה בפני האב. הואיל ולא אמר לה קבלי קדושיך כדלקמן.